

הקדמה לחומש

פירוש
אונקלוס

פירוש

פירוש

פירוש

אונקלוס

בראשית ג בראשית

כ

חיות ברא די עבד
אלהים ואמר לאתתא
בקשטא (ארי) אמר לא
תיכלון מכל אילן גנתא:
ב ואמרת אתתא לחוניה
מפירי אילן גנתא גיכל:
ג ומפירי אילנא די
במציעות גנתא אמר לא
תיכלון מנה ולא תקרבון
בה דלמא תגנבון: ד ואמר
חוניה לאתתא לא ממת
תמותון: ה ארי גלי קדם
ארי ביומא דתיכלון מנה
ויתפתחן עיניכון ותהון
פרברבין חכמין בין טב
לביש: ו וחזת אתתא ארי
טב אילנא למיכל וארי אסו

מכל חית השדה אשר עשה
ויאמר אל-האשה אף כי-
אמר לא תאכלו מכל עץ
הגן: ב ותאמר האשה אל-הנחש
מפרי עץ-הגן נאכל: ג ומפרי
העץ אשר בתוך-הגן אמר
לא תאכלו מפניו ולא תגעו בו פן
תמתון: ד ויאמר הנחש אל-
האשה לא-מות תמתון: ה כי ידע
כי ביום אכלכם מפניו
ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים ידעי טוב ורע:
ו ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה-הוא

פסוק

רש"י

שאין מיתה צנגיעה כן אין מיתה צאכליה (ב"ר
י"א): (ה) כי יודע. כל אומן שונא את בני
אומנותו, מן העץ חל וצרא את העולם (ב"ר י"א
ז): והייתם כאלהים. יצרי עולמות (מנחות
ט): (ו) ותרא האשה. ראתה דבריו של
נחש והנאו לה והאמינתו (ב"ר י"א ז): כי טוב
העץ. להיות כאלהים: וכי תאוה הוא
לעינים. כמו שאמר לה ונפקחו עינים:

אף כי אמר וגו'. שמאי אמר לכס לא
מאכלו מכל וגו'. ואף על פי שראה אותם
אוכלים משאר פירות, הרבה עליה דברים כדי
שתשיבנו ויבא לדבר צאותו העץ: (ג) ולא
תגעו בו. הוסיפה על הניוויה, לפיכך צאה
לידי גרעון, הוא שנאמר (משל ל' ו) אל פוסק על
דבריו (סנהדרין כט. ב"ר י"א א): (ד) לא מות
תמותון. דקפפה עד שנגעה בו, אמר לה כס

שפתי חכמים הקצר

תמות גם על האכילה, כיון שידעה שלא הוזהרה על
הנגיעה, אלא 'הוסיפה' להשיב לנחש יותר ממה ששאל
ממנה, שהוא לא שאל אותה אלא על האכילה (מנחות
ו. דאם לא כן מאי כי יודע אלהים וגו' והייתם כאלהים,
אדרבה היה לו להקדוש ברוך הוא להאכילם, כדי שיהיו
חכמים ויודעים טוב ורע (רא"ם). ז. דמה ראתה עתה
יותר משראתה מקודם לכן, דהא לא אכלה עדיין מן העץ.
ופירש 'ותרא' כמו 'ותחבונן' (מנחות עפ"י גר"א).

השדה, וכי אם לא היה ערום מכולם אף על פי שהיה
ערום ממנה, לא היה יכול לפתותה, אלא להודיעך שלפי
ערמתו וכו' (רא"ם). ג. כי על מה יסוב חיבת אף בתחלת
דבורו עמה (ראה רא"ם). ד. אף על פי שלא נודע זה מן
הכתוב, הסברה מוכחת עליו דאם לא מה היו אוכלים
(רא"ם). ה. 'הוסיפה' לאו דוקא, כי באמת היא גם כן
לא ידעה מזה, ורק אישה הוסיף על הצווי, ואמר לה שגם
בנגיעה אסורה, דאם לא כן איך האמינה לו אחר כך שלא

פירוש
ר"ע